

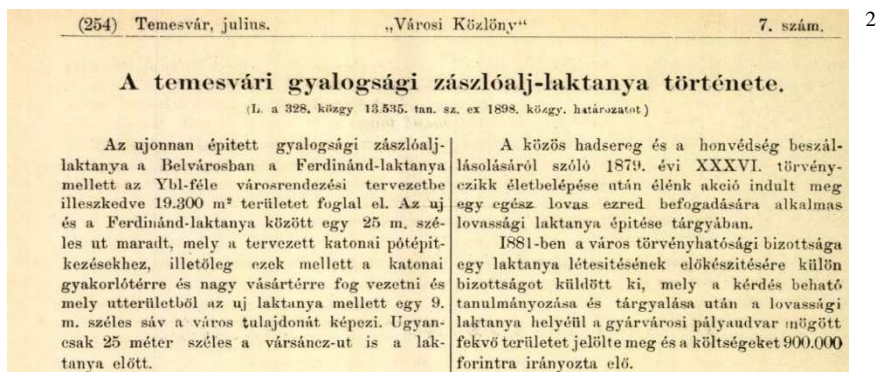
ISTORIOGRAFIE

SEDIUL FACULTĂȚII DE TEOLOGIE DIN TIMIȘOARA. REPERE ISTORICE - II

GHEORGHE-DANIEL CORNACIU
Teologie Pastorală anul III

Spre deosebire de numărul anterior, unde au fost prezentate argumentele autorităților locale privind extinderea suprafeței orașului și ridicarea cazarmilor militare în afara fortificațiilor bastionare, acest articol va detalia, cronologic, proiectarea și executarea construcției clădirii Batalionului 61 Orășenesc de Infanterie, actualul sediu al facultății de Teologie din Timișoara.

Din perspectivă istorică, corpul de clădire al facultății face parte din complexul militar Fejérváry, ridicat în sec. XIX, după planurile militare standardizate folosite de inginerii armatei imperiale dualiste. Cazarma Fejérváry, mai târziu Cazarma Regina Maria, este opera arhitectului János Kassay, construită de firma fraților Winkler. Destinația edificiului a fost de cazarmă pentru soldații Batalionului de Infanterie.¹

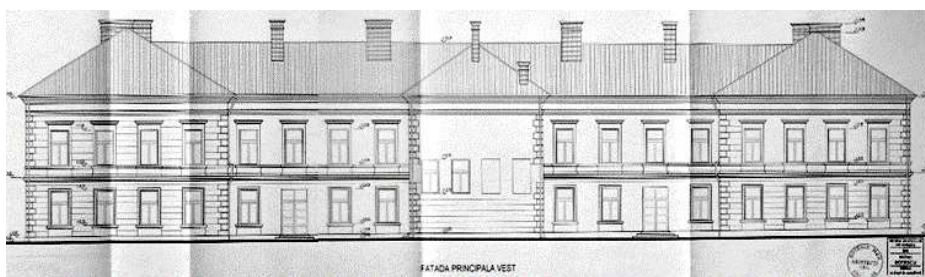
În anul 1894, Ministrul Apărării Naționale propune autorităților locale din Timișoara, construirea complexului de clădiri destinate Batalionului de Infanterie și, prin urmare, a cerut primarului orașului să pregătească planul general de construcție. Comitetul mixt local, constituit în urma solicitării

¹ Articol apărut în Revista „Gazeta orașului”, Timișoara, 7 iulie 1898, https://adt.arcanum.com/hu/view/TemesvarVarosiKozlony_1898.

² Fragment din Revista „Gazeta orașului”, Timișoara, 7 iulie 1898.

Ministrului Apărării, a fost condus de către dr. Károly Telbisz, primar al Timișoarei, și format din consilieri ai primăriei, șeful biroului de arhitectură de stat, medicul șef al orașului, reprezentanți ai armatei.

Ședința comitetului a fost stabilită pentru data de 31 martie 1894. Negocierile au fost însă amânate până în luna august din diverse motive. La 4 august 1894, comitetul orășenesc a desemnat zona Cazărmii Fejérváry drept șantier pentru construirea clădirilor militare. Avizul de construcție a fost emis în data de 5 noiembrie 1894, iar la 18 decembrie 1894 planul clădirii era deja întocmit.

3

Conform proiectului final aprobat, cazarma Batalionului de Infanterie în formă de pavilion era formată din 2 clădiri așezate în oglindă și corpuri destinate ofițerilor de Stat Major precum și militarilor ce deserveau cazarma.

Licitația pentru lucrările de construcție a Cazărmii Batalionului de Infanterie a fost anunțată la 22 februarie 1898. Dintre ofertele primite, cea mai avantajoasă a fost cea a arhitectului János Kassay și a firmei de construcții a fraților Winkler, aprobată de Comitetul Autorității Legislative conform documentului cu nr. 1898 69/3715.

Suprafața destinată cazărmii se întindea pe o arie ce ocupa 19.300 mp. Întreaga curte era umplută cu moloz și cărămidă șlefuită. Pentru drenarea curții s-a folosit o rețea uniformă de canalizare, colectată în șanțul sanitar, integrată în rețeaua de conducte a orașului. Condițiile nefavorabile de fundare și umplere a zonei precum și nivelul de ridicare al clădirilor, au contribuit la creșterea costurile totale de construcție.

La 1 mai 1899, toate construcțiile, canalizările și amenajările curții au fost finalizate. Recepția efectivă a lucrărilor nu a avut loc însă decât odată cu predarea cazărmii către administrația militară, adică la 24 iunie 1899.

³ Fațada de vest a clădirii, Fișă de evaluare: Facultatea de litere, istorie și teologie (UVT), <https://www.primaria-tm.ro/wp-content/uploads/2023/03/Anexa-1-Fise-de-evaluare-imobile-RLU.pdf>.

Poziția actuală ocupată de Facultatea de Litere, Istorie și Teologie în cadrul ansamblului este zona de centru-sud a arealului respectiv, în partea de N-V a incintei fostei cazărni Fejérváry, orientată perpendicular pe str. Oituz pe direcția N-S. Este una dintre cele două clădiri construite identice, așezate în oglindă, astăzi în cel de-al doilea imobil funcționează Asociația și Muzeul Memorialul Revoluției.

Încadrarea stilistică și formele de expresie sunt de factură clasicistă cu registre orizontale delimitate de brâuri profilate, un antablament simplu sugerat de asemenea prin diferite profilaturi și bosaje de colț.

Ca și descriere constructivă, este o clădire cu regim de înălțime P+E+M în forma unei travee cu câte un pavilion în extremități creat prin folosirea de rezalite de ambele laturi ale clădirii și un corp alipit de travee la centrul clădirii către est, adăpostind casa de scări accesibilă printr-una din cele două uși de intrare din zona de mijloc a fațadei vestice, casă de scări ce la rândul ei facilitează accesul către culoarele de legătură dintre cele două pavilioane, dispuse de-a lungul fațadei estice. Construcția este din cărămidă și șarpantă de lemn cu învelitoare din țiglă solzi.

Clădirea se află peste foste fundații ale fortificației bastionare, astfel adâncimea, grosimea, dar și modul de construire al acestora (de ex. folosirea de arce la întâlnirea cu ziduri deja existente sau a „betonului”) variind. Folosește exact același limbaj arhitectural ca și cazarma ofițerilor în forma ei inițială, însă este ceva mai amplă.

Spre deosebire de aceasta, la ultima reabilitare a fost refăcută ornamentația din tencuială: bosaje de colț, asize mai puțin proeminente în câmpul fațadei și ancadramente simplu profilate în jurul ferestrelor și un lintel deasupra acestora la etaj (la parter nu au mai fost refăcute cheile de boltă deasupra tuturor ferestrelor sau ferestrele oarbe de pe corpul central, ce aveau rolul de a păstra simetria acestuia).

⁴ Fațada de est a clădirii la finalizarea lucrării, *Fișă de evaluare: Facultatea de litere, istorie și teologie (UVT)*, <https://www.primariatm.ro/wp-content/uploads/2023/03/Anexa-1-Fise-de-evaluare-imobile-RLU.pdf>

5

Clădirea a fost modernizată la interior, nepăstrându-se nici un element de/cu valoare istorică, deși s-au folosit și materiale compatibile (tâmplărie și șarpantă de lemn). Corpul de clădire are suprafața utilă de 2.126 mp, distribuită pe trei niveluri (parter, etaj 1 și mansardă), încorporând 4 săli de curs, 6 săli de seminar, 3 săli multifuncționale și o bibliotecă, dar și spațiile dedicate Centrului de Învățare al UVT, cabinetele cadrelor didactice și Centrului de Gestiune a Școlarității. Spațiile noului imobil pot acomoda concomitent peste 600 de persoane.

6

La inaugurarea facultății, în data de 5 octombrie 2020, odată cu sărbătorirea Zilei Internaționale a Educației, Înaltpreasfintitul Părinte IOAN, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a remarcat în mesajul său: *„Studentii de la Teologie au acum o a doua catedrală. Prima este cea pe care o știți, din Piața Revoluției, a doua este acum în noua clădire a Facultății de Litere, Istorie și Teologie. Iată că se consolidează voința din Decretul prin care a fost înființată Universitatea de Vest, în care au fost incluse programele de studii de Litere, de Istorie și de Teologie. Este un moment important în viața centrului universitar timișorean...”*

⁵ Fațada de est a clădirii la finalizarea lucrării 2022, Fișă de evaluare: Facultatea de litere, istorie și teologie (UVT), <https://www.primariatm.ro/wp-content/uploads/2023/03/Anexa-1-Fise-de-evaluare-imobile-RLU.pdf>

⁶ Sursa: https://www.youtube.com/watch?v=txf1BWmt8Lk&ab_channel=UVTMediaHub.

... „În Paraclisul acestei Facultăți, vor fi pomeniți mereu tinerii timișoreni care și-au vărsat sângele pe străzile Timișoarei în 1989, și suntem datori și noi, și studenții, să ne rugăm pentru ei, să le mulțumim pentru că fără jertfa acelor tineri, noi nu puteam să pășim aici. Dacă până nu demult, în acest loc era o unitate militară unde oamenii se instruiau pentru război, acum, în această instituție ne pregătim și se vor pregăti generații întregi pentru Împărăția lui Dumnezeu. La această Facultate de Teologie, studenții vor învăța că noi nu ne vom sfârși aici, ci facem pași în fiecare zi spre veșnicie.”⁷

În cadrul festivității de deschidere a anului universitar din data de 3 octombrie 2022, în sediul Facultății de Teologie a fost sfințită noua capelă, aflată la parterul clădirii, la care au participat Chiriarhul Banatului, părinții profesori, cadre universitare și studenții. Slujba de sfințire a capelei a fost săvârșită de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan.

Bibliografie

- Revista „Gazeta orașului”, Monitorul Oficial, Timișoara, 7 iulie 1898, https://adt.arcanum.com/hu/view/TemesvarVarosiKozlony_1898.
Fragmentele de text reproduse din limba Maghiară sunt în traducere proprie.
- <https://www.primariatm.ro/wp-content/uploads/2023/03/Anexa-1-Fise-de-evaluare-imobile-RLU.pdf>, Fișă de evaluare: Facultatea de Litere, Istorie și Teologie (UVT).
- *Analele Banatului*, Serie nouă, Arheologie, Istorie, XXI, 2013, Történelmi és Régészeti Értesítő, 1872-1918, Gemina, 1923, *Analele Banatului*, 1928-1931, Tibiscus, 1971-1979, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2013.
- Maria Vertan, *Organizarea administrativ-teritorială a Banatului istoric în perioada 1716-1860*.
- Mihai Opreș, *Timișoara: Monografie urbanistică: descoperiri recente care au impus corectarea istoriei urbanistice a Timișoarei*, Timișoara (2007).
- *Analele Banatului*, Buletinul Muzeului din Timioara, Director: dr. Ioachim Miloia, Timișoara, anul I - 1928 - no, 1 ianuarie-decembrie, www.dacoromanica.ro.
- Gheorghe Bleyer, *Timișoara, Monografie Urbanistică și Arhitecturală*, Manuscris, MBT Col. Istorie (1958).
- https://www.youtube.com/watch?v=txf1BWmt8Lk&ab_channel=UVTMediaHub.
- <https://dci.uvt.ro/de-ziua-internationala-a-educatiei-uvt-inaugureaza-noul-sediul-in-care-isi-va-desfasura-activitatea-facultatea-de-litere-istorie-si-teologie-un-spatiu-dedicat-departamentului-de-studii-romanesti-p/>.

⁷ Sursa: <https://dci.uvt.ro/de-ziua-internationala-a-educatiei-uvt-inaugureaza-noul-sediul-in-care-isi-va-desfasura-activitatea-facultatea-de-litere-istorie-si-teologie-un-spatiu-dedicat-departamentului-de-studii-romanesti-p/>.